

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. DIONYSII || CARTHVSIANI, DE || DOCTRINA ET REGV-||lis
vitae Christianæ**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, 1577

VD16 D 1959

De vita solitaria 34.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60177)

auditus acutior, visus promptior, incessus rectior, vultus iucundior, qui in hac ætate se domant. Deoque sociant, præmium Iohannis expectant, imò se-

Hugo. cundum Hugo. tales offerunt Deo ag-
Thren. 3. num immaculatum. Propter quod lo-
 quitur Hieremias: Bonum est viro qui
 portauerit iugum ab adolescētia sua,
 Non ergo charissime tardes cōueri ad
 dominū, & ne differas de die in diem,
 ne subito veniat super te ira eius. Te
 totum offer Deo in holocaustum, & i-
 pse impendet tibi se totum. Esto vere
 magnanimus, & mitte manum tuā ad
 2. Tim. 2. fortia. Labora sicut boni miles Christi,
Ibidem. & contra hostes animæ tuæ pugna vi-
 riliter. Non enim coronatur, nisi qui le-
 gitime certauerit. Hæc omnia cōterre
 tibi dignetur propter bonitatem suam
 immensam, ad sui ipsius honorem &
 gloriam vniuersorum creator, omni-
 um dominator, qui est super omnia
 Deus sublimis & benedictus.

De vita solitaria.

Articulus XXXIIII.

Thren. 3. **S**Edebit solitarius & tacebit, quia
 leuabit se supra se. Deus noster
 naturaliter bonus (cujus essentia
 bonitas,

DE ARCTA VIA SALV. 457

bonitas, cuius vita immortalitas, cuius
 voluntas æquitas perhibetur) quum
 in seipso summe quietus, sanctus, inua-
 riabilisq; consistat, puram atq; quietã
 diligit mentem: illam utiq; quæ à stre-
 pitu vitiorum, ab impetu passionum,
 à tumultu quoq; secularium abstinens
 cogitationum ac negotiorum, corde
 tranquillo, ordinato, ac libero intendit
 supernis, vacans Deo altissimo, super-
 essentiali, immenso, & superbenedicto:
 qui est bonitas idealis, idea æternalis,
 veritas exemplaris: ex cuius splēdidis-
 simo ac indeficiētissimo fonte æterno,
 omnis emanavit pendetq; perfectio.
 Ipse siquidem dominus Deus noster,
 Deus magnus & supergloriosus, solus *Lucæ 4.*
 omnipotēs, solus adorandus, solus ve-
 rus perfectusq; Deus est, ipsum esse pu-
 rum, plenū, infinitum, fontale, vitale,
 supersapientiale, causalissimumque
 consistens, Itaque quum contemplatio
 amarosa, seu dilectio contemplatiua
 huius entis altissimi, simplicissimi, ac
 beatissimi Dei, sit summa atque fina-
 lis humanæ mentis perfectio: illa viuē-
 di religio, quæ ad contemplationem
 hanc cōpēdiosius prouehit, excellen-
 tiusq; perducit, videtur esse dignissima

TH.
 or, in-
 qui in
 ociant,
 mō se.
 eo ag-
 od lo-
 ro quū
 ia sua,
 erti ad
 diem,
 s, Te
 n, & i-
 o vere
 uā ad
 hrifti,
 na vi-
 i gle-
 terre
 suam
 m &
 omni-
 mnia

quia
 oster
 entia
 itas

vtpote ad Deum aptissima via, Hæc au-
 tem est solitaria ordo vitæ, qui vtrique
 conuenientissima continet media cõ-
 templationis theoreticæ, dilectionis se-
 raphicæ, perfectiõis deificæ. Non enim
 anima vulgo permixta, mundanis re-
 bus immersa, humanis causis intenta,
 seu per diuersa vagans dispersa, pote-
 rit DEO sublimi extatice cõiungi, pu-
 rë infigista, biliter copulari. Quoniam
 ergo te quàm dilectissime frater, ad vi-
 tam solitariam summopere exhortor:
 congruum reor tibi de hac vita con-
 scribere pauca, quatenus eius cognita
 qualitate, dignitate, dulcedine, ac de-
 core, ad eius amplexum magis festi-
 nes. In primis itaque contuendum est,
 quid sit finis solitariæ conuersationis.
 Quum enim omnium religionum seu
 ordinum sit per paupertatē, spontane-
 am, castitatem plenariam, obediētiam
 promptam, tanquam per funiculum
 triplicem (qui rumpitur difficulter) ad
 superiores partes animæ (in qua sum-
 mæ trinitatis imago expressa est) re-
 formationem perfectam conscendere,
 puta ad diuinorum speculatonē præ-
 claram, dilectionem quæ feruidam, atque
 in vtroque fixationem, in quantum huc
 vitæ

vitæ possibile est, stabilitam: tamen solitariae professionis ac vitæ intentio est ad contemplationem ac dilectionem diuinorum tanto deiformiorem, puriorem, splendidiorem, ardentior, ac indissolubiliorem pertingere, quanto præ cæteris cunctis ordinibus ab hominibus amplius se elongat, peccandi occasiones magis declinat, ab occupatione circa diuersa plenius abstinet. Districtiora quoque seu asperiora media ad hunc finem assumit. Porro quum homo iuxta Philosophum, naturaliter sit animal sociale, politicum, constat, quod in solitudine efficaciter degere sit supernaturale, diuinum, præstantissimum, non humanum. Hinc optime ait Philosophus, quod homo solus est Deus vel bestia, hoc est, diuinus vel bestialis. Nempe si digne ac fructuose uiuat in solitudine, est potius supra hominem & Deus quidam per participationem, quam homo, utpote diuinis actionibus iugiter occupatus, Omnis nanque natura maximè imitatur. imò quodammodo transformatur in id, cuius actiones magis exercet, quemadmodum iracundi canes, & rapaces lupi vocantur. Sicut igitur Deus sanctus, fortis

& immortalis, seipsum æternaliter diligit, & speculatur incessabiliter seu inspicit: ita & solitarius omni hora quantum possibile est, actualiter ferri debet in Deum, per contemplationem lynceram, dilectionemq; stabilem, cæteris quoque actibus patriæ (scilicet laudibus Dei, orationi, compunctioni, lectioni, gratiarum actioni, & morum correctioni) fortiter insistendo. Deniq; sicut in præinducto Hieremiæ eloquio tangitur, ad huiusmodi vitam tria requiruntur atq; concurrunt: videlicet solitarij sessio, id est, ab exterioribus occupationibus mundaniq; actibus quies. De qua dicit Apostolus: Operam detis vt quieti sitis. Et Esaias: Si reuersi, inquit, fueritis vt quiescatis, salui eritis. Vel sessio solitarij est humiliatio eius. De qua propheta: Tu cognouisti sessionem meam & resurrectionem meam. Secundum est taciturnitas, In qua designatur refrenatio linguæ, ab omni sermone inutili & humano colloquio. Tertium est eleuatio eius supra seipsum, seu cordis erectio ad diuina. Ad quam disponunt duo prædicta. Primum horum tangit Hieremias, dicens: Sedebit solitarius. Secundum quæ subdit

Et.

1. Thess 4.
Esa. 30.

Psal. 138.

DE ARCTA VIA SALV. 441

Et tacebit. Tertium quū adiecit. Quia
 leuabit se supra se. Hæc equidem ele-
 uatio est prædicta iam diuinorum cō-
 templatiua, pura ac feruens dilectio,
 quæ reformationem passionum, ex-
 pulsionemque vitiorum præexigit, &
 insuper vnctionem à spiritu sancto p̄-
 cipuam, gnauam cordis custodiam, at-
 que mentalem stabilitatē requirit: om-
 nem consolationē mundanam, repau-
 sationem carnalē, ac animi remissionē
 excludit: imò necesse est indefinenter
 cum seriose humillimæ mentis affectu
 viscera diuinæ clementiæ, pro gratiæ
 incremento, conseruatione, ac perfe-
 ctione pulsare ac implorare. Præterea
 vita ista ex parte subiecti atque obiecti
 dignissima est, quum sit in supremis a-
 nimæ viribus, intellectu & voluntate,
 & circa Deum altissimum ac diuina
 versetur. Est quoq; dulcissima. Gaudi-
 um enim est diffusio animi in concep-
 tu boni. Et quo bonum hoc conveni-
 entius præstantiusq; fuerit, & poten-
 tia ipsa apprehensiuā nobilior, ac vni-
 potentia cum obiecto purior, atque in-
 timior, eo erit delectatio maior. Quū
 ergo incomprehensibilis, adorandus,
 & supermirabilis dñs Deus noster sit

t s omni

omni menti creatæ benè dispositæ convenientissimus optimus atq; dignissimus, intellectus quoque & voluntas animæ rationalis sint nobilissimæ ac diuinissimæ vires ipsius, contemplatio etiam & dilectio immediate Deum attingant: palam est quod in contemplatiua dilectione Dei sincera, ac feruida, magna valde suauissimaque delectatio sita est. Præsertim cum iuxta Philosophum, Philosophia habeat delectationes admirabiles sibi admixtas. Quid enim dulcius esse poterit in vita præsentis, quam DEO omnipotenti, fonti omnis decoris, mente adhærere tranquilla? Nam & animus ordinatus sibi ipsi dulcissimus est. Et securamens, quasi iuge conuiuium. Vnde quamuis vita solitaria incipientibus & imperfectis, eius dulcedinem, fructum, atq; profectum, nondum expertis laboriosa & ardua sit, præsertim cū spiritualis consolatio eis à Deo subtrahitur. proficientibus tamen, præsertimque perfectis, exercitatos sensus habentibus prorsus dulcissima est, & iucunda. Quippe qui vitæ huius dulcedinem vbertim gustarunt, & quantum in ea profecerint, non ignorant. Hinc quoque

PROV. 15.

DE ARCTA VIA SALV. 447

quoq; deificati ac illustriss viri omni
sapientia, virtute & gratia decorati, i-
tem episcopali fastigio sublimati, a-
more solitariae seu claustralis vitae, e-
piscopatus suos reliquerunt, atque in
locis secretis solitariam vitam duxe-
runt. Inter quos fuerunt S. Gregorius
Nazianzenus episcopus, S. Iustus Lug-
dunensis archiepiscopus, S. Narciscus
Hierosolymorū antistes, sanctus Vul-
franus Senonensium pontifex, sanctus
Remaclus, & sanctus Amandus Traie-
ctensis, quod nunc est Leodiensis sedis
episcopi. Sed & Petrus quondam
papa Celestinus quintus. Nonne pa-
patus altissimo apice derelicto, ere-
miticam vitam elegit & duxit? Quid e-
nim intersit inter vitam solitariam
seu claustralem & pontificalem, quam-
uis sanctam, ipse de seipso loquens te-
statur B. Papa Gregorius in principio
dialog, dicendo: Infelix animus meus
pulsatus occupationis suae vulnere
meminit, qualis aliquando in mona-
sterio fuit, quomodo ei cuncta tran-
sitoria subter erant, quantum omni-
bus volubilibus eminebat, quod nulla
nisi caelestia cogitare consueuerat, &
corpore retentus ipsa iam carnis clau-
stra

tra contemplatione transcendebat,
 quod mortem quoque tanquam vitæ in-
 gressum, premiumque laboris amabat.
 At nunc ex occasione curæ pastoralis
 secularium hominum negocia pati-
 tur, & post tam pulchram quietis suæ
 specie terreni actus puluere foedatur.
 S. quoque Hieronymus quid in solitudi-
 ne profecerit, ipse testis sibi est, de sel-
 pso humiliter non iactanter hæc scri-
 bens: Ego, inquit, homunculus, sic ab-
 iectus, sic vilis adhuc viuens in corpore
 in deserto, angelorum choris sæpe inter
 fui, nihil de corporeis rebus per heb-
 domadas sentiens, & diuinæ visionis
 intuitu, post multorum forte dierum
 spatia præscius futurorum corpori resti-
 tuebar. Quia ibi manens felicitatis habe-
 bā, inenarrabilis gaudij, testis est Tri-
 nitas ipsa quā cernebā, nescio quo in-
 tuitu. Testes sunt & ipsi beati spiritus
 qui aderāt: testis est & cōscientia mea.
 Ecce amantissime mi quid confert
 Christi deuotissimis famulis solitaria
 vita. Quia, ut nosti, virtus vnita forti-
 or est quam dispersa. Et rursus, quo
 anima circa plura diffunditur, occupa-
 tur, diuiditur: eo debilior est ad vacandū
 vni illi simplicissimo atque altissimo,
 quod

DE ARCTA VIA SALV. 445

quod solum necessarium est. Idcirco ad mentis re collectionem & confortationem in Deo, ad sincerissimam contemplationem omnisque gratiæ incrementum, & ad habendam præcipuam in orando, & cetera bona agendo deuotionem, confert & prodest solitudo. In qua se homo coram Deo tanto liberius fiducialiusque effundit: quanto se à nullo hominū notari aut conspici nouit. Ibi quoque anima religiosa à Deo consolari eiusque alloquia meretur, quemadmodum per Osee. 27.
seā prophetam testatur. Ducam eam in solitudinē, & loquar ad cor eius. Denique ipsemet Christus (cuius omnis actio nostra est instructio) qui sicut frequentia hominum à perfectione impediri non potuit, ita nec solitudine adiuuari: nihilominus ut suo nos doceret exemplo, oraturus recessit à populo, & montem conscendit: iuxta illud. Ascendit in montem solus o-Matt. 14.
rare: imo iam passione instante, non solum à beatissimo apostolorū collegio, sed à tribus in super familiarissimis clarissimisque discipulis abiit, solus in secreto orauit. Auulsus est, inquit Luc. 22.
ab eis, quantum iactus est lapidis, & t 7 positus

positis genibus orauit. Propterea in
 statutis ordinis nostri habetur. Suauitates
 psalmodiarum, studia lectionū,
 feruores orationum, & excessus con-
 templationum, baptismata lachryma-
 rum, nulla re magis quam solitudine
 posse iuari. Hæc ergo est solitaria vi-
 ta, in cuius præconium sanctissimi pa-
 tres hoc modo prorumpunt: O vita
 solitaria seu eremitica, vita angelica,
 atque deificata, viuarium animarum
 ex cedro gemmarum cœlestium, spi-
 ritualium curia senatorum, odor tuus
 cunctorum aromatum fragrantiam
 superat. Quicquid de te enuncia-
 tur: dignitati tuæ nullatenus adæqua-
 tur. Quoniam lingua carnis nequa-
 quam exprimere sufficit: quod de te
 spiritus inuisibilis sentit. Qui te no-
 uerunt, te diligunt. Et qui te gustaue-
 runt, præconia tua concinunt. Bonum
 est viro quum te portauerit ab ado-
 lescentia sua. Tu castra Dei. Tu turris
 David ædificata cum propugnaculis.
 Mille clypei pendent ex te: omnis ar-
 matura tortium. Tu campus diuini
 prælij, spiritalis area belli, angelorum
 spectaculum, palæstra fortiter dimi-
 cantium. O cella, mors vitiorum, fo-
 mentum

Thren. 3.

*Can. 4.
Ibidem.*

DE ARCTA VIA SAL. 447

mentum virtutum, cœlestis doctrinæ
schola, artiumque diuinarum disci-
plina, tu paradifus deliciarum, vbi
rosæ charitatis igneo rubore flamme-
scunt, & lilia castitatis niueo splen-
dore cadesunt, ac violæ humilitatis,
dum imis contentæ sunt, flatibus non
impelluntur. Tu quoq; o cella, es scala
Iacob, quæ hominem vehis ad cœ-
lum, angelosque ad humanum depo-
nis colloquium. Tu conciliabulum
Dei & hominum secretarium in car-
ne degentium, & spirituum superno-
rum, Dei & hominum colloquatori-
um, arcanum dulcissimum. Ecce quā
pulchra rerum species, dum frater
constitutus est in cella, nocturnas a-
git vigilias, & quasi pro diuinis ca-
stris militares custodit excubias. Hinc
contemplatur in cœlo cursus astro-
rum: Hinc decurrit per labia eius or-
do psalmodum, mens ipsa diuini amo-
ris calore succenditur, stillantque per
genas ex oculis lachrymæ dulces, qui-
bus anima deiformiter pulchrificatur.
Tunc vita carnalis vilescit, & molli-
bus iacentium in stratis, ac laciuien-
tium delectatio atque pausatatio, quam
spernendæ sint innotescit. O vita
solitaria,

Gen. 28.

Esa. 35.

448 D. DIONYS. CARTH.

solitaria, vita felix & sancta, vita divina & libera, vita pura atque angelica, tu splendor animæ, amica sapientiæ, ornamentum ecclesiæ, plenitudo gratiæ, consummatio perfectionis, custos quietis & pacis. Te lex attollit, propheta miratur, vniuersique insuper qui veræ perfectionis cacumen sortiti sunt, tua præconia norunt. Adhæreat lingua mea faucibus meis, si non meminero tui, si non proposuero te in principio letitiæ meæ. Tu requies mea in seculum seculi, hic habitabo, quoniam elegi eam. Hanc igitur te vitam charè mi frater opto lætanter arripere, fructuose tenere, feliciterque finire.

Psal. 137.

131.

De honesta conuersatione clericorum.
Articulus. XXXV.

Ephē. 4.

Bsecro vos in Domino, vt digne ambuletis vocatione qua vocati estis. Quoniam nec dum charissime decreuiti charismata meliora æmulando statum perfectionis arripere, toti que mundo & propriæ voluntati perfecte abrenūciare; vt interim viuas vt oportet